

UNIVERSITY GOCE DELCEV – STIP
FACULTY OF LAW

STUDENT'S
SOCIAL
SCIENCE
JOURNAL

YEAR 2018, ISSUE NUMBER 5

**GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF LAW**

ISSN 2545-4021

**STUDENT'S
SOCIAL
SCIENCE
JOURNAL**

ISSUE 5

VOLUME IV

YEAR 2018

**STUDENT'S SOCIAL SCIENCE JOURNAL
FACULTY OF LAW
UNIVERSITY GOCE DELCEV – STIP**

**Year 2018, Issue Number 5
ISSN 2545-4021**

Publisher:

prof. Jovan Ananiev, Ph.D

Editorial Board

prof. Blažo Boev, Ph.D
prof. Liljana Gudeva – Koleva, Ph.D
Risto Kostruranov, LL.M
prof. Jovan Ananiev, Ph.D
Ass. Prof. Ana Nikodinovska Krstevska, Ph.D

International Editorial Board

Ivan Ilic

Faculty of Law, University in Nis, Serbia

Agim Nuhii

Faculty of Law, State University of Tetovo, Macedonia

Dunja Duić

Faculty of Law in Osijek, Croatia

Olga Koshevaliska

Assistant professor at the Faculty of Law
Goce Delchev University in Shtip, Macedonia

Elena Maksimova

Teaching assistant at the Faculty of Law,
Goce Delchev University in Shtip, Macedonia

Ana Nikodinovska Krstevska

Assistant professor at Faculty of Law,
Goce Delchev University in Shtip, Macedonia

Olga Sidenko

Senior lecturer in political science at Voronezh state University,

Lecturer at Voronezh State University, Russia

Dimitar Apasiev

Assistant professor at the Faculty of Law,
University Goce Delcev – Shtip, Macedonia

Andon Majhoshev

Assistant professor at the Faculty of Law,
University Goce Delcev – Shtip, Macedonia

Darya Schegllova,

Senior lecturer in political science at Voronezh state University,

Lecturer at Voronezh State University, Russia

Boryana Aleksandrova

Sofia University "St. Kliment Ohridski", Bulgaria;
Faculty of Law, Department for International Law and International Relations, Bulgaria

Giorgia Bevilacqua

National Research Council, Institute for Research on Innovation and Services for
Development⁴, Italy

Nives Mazur Kumrić

Faculty of Law, University of Liège, Belgium

Editorial Staff

Ass. Prof. Ana Nikodinovska Krstevska, Ph. D

Ass. Elena Maksimova, LL.M.

Elena Trajkovska, Student

Kire Ivanov, Student

Editor in chief

Ass. Prof. Ana Nikodinovska Krstevska, Ph. D

Language editor

Vesna Ristova

(Macedonian language)

Technical editor

Slave Dimitrov

Address of the Editorial office

University Goce Delcev – Stip

Faculty of Law

ul. "Krste Misirkov" 10-A, PO. BOX 201

PO. Box 201, 2000 Stip

Republic of Macedonia

СОДРЖИНА

БОЖИНОВА Анита

Примената на современите политички теории во делови од
статутите на некои од политичките партии во Р. Македонија5

ЃУРОВА Даниела

Современ синдикализам: проблеми и тенденции13

ДОНЕВА Наташа

Еволуцијата на казненото право низ призмата на историските рамки25

ДОНЕВА Наташа, КОЦЕВА Анастасија

Продор на современиот концепт за сурогатство низ
државната легислатива39

КИТАНОВСКА Росана

Справување со криминалот од омраза во македонското општество49

КИЦЕВ Марјан

Социолошки поим за јавниот ред и мир63

МИЛЕВ Благој

Влијанието на изборниот колегиум врз претседателските избори во САД71

МИЦЕВСКА Каролина

Социјалните медиуми - важен фактор за комуникацијата
и јавното мислење83

НЕДКОВ Даниел

Физичка и душевна болка како видови на нематеријална штета91

ПЕТРОВСКИ Филип

Авторски права и нивната заштита99

СТАМЕНКОВСКА Марина

Органите и интерната комуникацијата во единиците на
локалната самоуправа109

ТАСЕВ Лазар

Правата на обвинетиот119

ТРАЈКОВСКА Елена, ИВАНОВ Кире, СПИРОВА Христина

Студентските права наспроти студентската реалност129

ПРИМЕНАТА НА СОВРЕМЕНИТЕ ПОЛИТИЧКИ ТЕОРИИ ВО ДЕЛОВИ ОД СТАТУТИТЕ НА НЕКОИ ОД ПОЛИТИЧКИТЕ ПАРТИИ ВО Р. МАКЕДОНИЈА

Апстракт: Во овој труд накратко се анализира колкав дел од современите политички теории (идеологии) се применуваат или имплементираат во делови од статутите на некои политички партии во Р. Македонија. Овде ќе зборуваме само за дел од статутите на четири политички партии и тоа две од десно ориентираните и две од лево ориентираните. Поточно, ќе зборуваме за дел од статутите на ВМРО – ДПМНЕ, СДСМ, Обединети за Македонија и ЛЕВИЦА и за тоа колку тие во себе ги применуваат теориите (идеологиите) врз кои се декларираат дека се темелат. Претходно ќе дадеме две кратки објаснувања за тоа што означуваат политичките теории и политичките партии, што мислам дека секако би требало да биде еден вовед во темата која ја обработуваме.

Клучни зборови: *идеологија, цели, членови, органи, организациона поставеност.*

THE IMPLEMENTATION OF CONTEMPORARY POLITICAL THEORIES IN PARTS OF THE STATUTES OF SOME POLITICAL PARTIES IN REPUBLIC OF MACEDONIA

Abstract: In this article, we shall briefly analyze the extent to which the contemporary political theories (ideologies) are being applied or implemented in parts of the statutes of some political parties in Republic of Macedonia. Here, we shall discuss only about fragments of the statutes of four political parties, two right oriented and two left oriented. To be more precise, we shall discuss about parts of the statutes of VMRO – DPMNE, SDSM, Obединети за Makedonija (OM) and LEVICA (LV) and the extent to which they apply the theories (ideologies) which they declare that they are based upon. Previously we shall provide two brief explanations about what political theories and political parties indicate, which I believe should be and introduction to the subject we are about to cover.

Key words: *ideology, aims, members, bodies, organizational structure.*

ВОВЕД

Гледајќи ги случувањата во поглед на однесувањето на партиите во Република Македонија, особено во последните неколку години, чувствувам дека имаме сè поголема потреба да се осврнеме на она од каде што тие реално и формално се создаваат како такви. Имено, имајќи ги во предвид теоретските рамки на идеолошките матрици на партиите, сè повеќе се создава амбиент, што на набљудувачот кој отстрана ги гледа работите, му овозможува да создаде слика дека границите се поместуваат. Поместувањето се однесува на движењето на рамките на идеолошките матрици од лево кон центар и од десно исто така кон центарот. Би било сосема неразумно и несоодветно ако речеме дека границите некогаш биле и строго поставени на одредено место и на

левата, но и на десната страна, но сепак нивното поместување кон центарот на линијата, која сликовито ја прикажува таа разлика на лева и десна страна, ако можеме така да речеме, е сè по воочливо со текот на годините. Понатаму прашањето зошто е тоа така можеби би отворило една широка, длабока и многу опширна дебата, која и покрај обемноста, не е до крај јасно и не ни обезбедува гаранции дека би ги дала точните и прецизни одговори на сите наши прашања.

Нашата цел во овие неколку страни е многу јасна и прилично концизна, без додатни навлегувања во простори, теми кои можат да нè одведат во некаква спирала која ќе нè врти само навнатре, без можност за излегување и проширување на опсегот и зафатнината на темата. Имено, знаејќи дека идеологиите или теориите за кои ќе стане збор малку подолу во овој текст, односно набљудувајќи го нивното движење од нивните почетоци па до денес, можеме да кажеме дека и тие самите не останале до крај рестриктивно доследни на своите почетни точки. Односно некои од нивните гледишта, концепции, верувања и вредности се изменуваат и добиваат малку поразлична форма од онаа која ја имале првично како своја основа. Најверојатно таквите движења можеме да ги препишеме на различните толкувања на работите на различните автори кои застапуваат една иста идеологија. Всушност исто така „вина“ можеме да бараме и во различните општествено – политички прилики во кои самите автори творат и живеат. Понатаму не помалку важен е факторот – степенот на технолошки развој на општествата и т.н. Ова се можеби дел од причините поради кои со текот на времето идеолошките вредности од левата страна се преклопуваат во некои делови со дел од вредностите на десната страна и обратно.

Меѓутоа во овој текст јас ќе се обидам накратко да најдам кои се највоочливите точки, кои укажуваат на некоја од современите политички теории, во дел од статутите на четири политички партии од македонскиот блок во Република Македонија¹, а тоа ќе бидат ВМРО – ДПМНЕ, ОМ (Обединети за Македонија), СДСМ и Левица. Ваквиот избор е направен заради задржување на некаква рамнотежа при разгледувањето на статутите, во однос на примената на теориите низ истите, преточени во членови.

1. Поимите политички теории и политички партии

Најнапред, пред да започнеме да зборуваме за било што најдобро е да дадеме некако значење на предметот на дискусија, односно да пробаме да го дефинираме. Зошто велам да „пробаме“? Затоа што имајќи во предвид дека станува збор за поим кој е дел од истражување од областа на општествено засегнатите науки. Имено како што знаеме и од претходни искуства или веќе етаблирани трудови кои на некој начин претставуваат темели во науката, општо за политичките науки, па и другите општествени науки, било какво конкретно дефинирање на одреден поим и негово прецизно доведување во некаква одредувачки поимовна рамка е речиси невозможно. Оттука ќе се потрудам сè она што ќе биде овде кажано да не зафати ниту некоја премногу опширна, ниту пак некоја премногу тесна рамка на дефинирање.

1.1. Политички теории како поим

Самиот збор теорија, потекнува од грчкиот збор „θεωρεῖν“, чиешто основно значење е да се гледа во нешто. На почетокот на тоа гледање се мислело буквално на гледање на сцена, во театарска претстава или нешто слично. Значењето на самиот збор и поим теорија, добива поголема тежина, некаде во втората половина на XIX, кога

¹ Во понатамошниот текст ќе се користи акронимот РМ.

философијата не е веќе единствената наука која се занимава со сè што е општествена појава и однесување, туку кога веќе се раѓаат, односно од неа се отцепуваат науките кои поконкретно и поединечно се занимаваат со различни проблеми од општествениот живот. Оттука и поимот политички теории добива на значење бидејќи веќе самиот го изразува она што конкретно го проучува и пренесува на читателот. Политичките теории се одделни целини на знаења со кои се објаснува врската меѓу политичките настани и одредени фактори и дејствија, поврзани со државната организација на општеството и неговата еволуција. Станува збор за систематизирани знаења со кои се набљудуваат факторите (theoria), релевантни за политичкото дејствување на човекот во одредено време и во одредено време. Политичките теории се јавуваат како множество од знаења за одделни области на политичкиот живот, а не како една интегрирачка политичка теорија.²

1.2. Политички партии

Мораме да дадеме еден краток осврт на тоа што значат политичките партии пред да преминеме на анализа на нивните статuti. Како што веќе претходно споменав за поими кои се врзуваат за општествените појави и однесувања не можеме да добиеме јасна и конкретна дефиниција, но ќе се обидеме да дадеме некое дефинирање. Во политиката вредностите и идеите едноставно, не може да постојат да се реализираат и да се само вреднуваат изолирано. Ним им е потребна подвижна сила со која ќе ја трансформираат апстрактната идеологија во практичен, легислативен ефект. Оваа подвижна сила е политичката партија. Односно во една најопшта дефиниција, партијата е доброволна организација којашто ги здружува луѓето заради постигнување на иста цел – Желбата за освојување на власта во државата (самостојно или во коалиција) или ако е освоена нејзино задржување што е можно подолго време. Токму желбата за освојување на власта во државата е она коешто партиите го одделува од другите организации, здруженија итн.³

2. Целите предвидени со статутите на партиите

Најсоодветно би било да започнеме со анализата по оној редослед којшто е поставен и во самите статuti на партиите. Имено на почетокот се објаснуваат символите, знаците, химните, печатите и други работи кои се нешта по кои партиите можеме визуелно и слуховно да ги разликуваме едни од други, односно секој човек би можел да направи разлика, а притоа да не мора да го чита статутот. Но овие неколку страни ќе ги посветиме токму на спротивното, односно на статутите на партиите.

Веќе на почетокот уште во воведниот дел напоменав за кои 4 партии ќе станува збор низ текстот. Ако ги погледнеме целите на 4-те статuti уште на самиот почеток ќе забележиме дека имаат доста заеднички работи. Односно разгледувајќи ги целите на партиите во трите статuti поединечно добиваме впечаток дека поголемиот дел од истите се безмалку исти. Би сакала да набројам некои од нив:

- Правна држава;
- Слободата на изразување;
- Отфрлање на секаква дискриминација по било која основа;
- Слободно здружување заради искажување на сопствено мислење итн.

² Иванов Ѓ. и Шкарик С. (2010), Политички теории – Антика, Култура – Скопје.

³ Климовски С. и Каракамишева Т. (2006), Политички партии и интересни групи, Правен факултет „Јустинијан Први“ – Штип.

Суштината и поентата е дека овие неколку цели, кои во принцип провејуваат и во трите статuti, всушност се и дел од уставно загарантираните слободи и права на граѓаните на РМ. Меѓутоа во суштина овие неколку цели се движат повеќе на левата либерална страна од линијата отколку на десната. Понатаму важно е да се напомене дека наспроти овие либерални цели, ВМРО – ДПМНЕ и ОМ се партии кои себеси се декларираат како десничарски, поточно конзервативни партии и демохристијански во однос на своите идеологии и начин на делување, СДСМ е лево ориентирана, а пак Левица е партија која за себеси смета (и тоа е очигледно и во самиот статут – ќе видиме понатаму) дека е уште порадикално левоориентирана (дури можеби и од сите останати левичарски партии во Р. Македонија).

Ова е едно од нештата коешто, ја потврдува тезата дека партиите денес сè повеќе се придвижуваат кон центарот односно, оние кои би требало да бидат десно одат кон центар баш поради ваквите однесувања на политичката сцена, коишто однесувања, пак од друга страна се наметнати со оглед на општествениот и техничко – технолошкиот развој и обратно. Тоа значи дека партиите доколку сакаат да ја постигнат својата примарна цел заради која постојат како такви, тоа е доаѓањето на власт, тие мора да бидат пофлексибилни во однос на своите делувања, за да бидат и поконкурентни. Понатаму, тоа значи дека овие левичарски залагања на десните партии се поттикнати од популистички побуди, односно тие согледале дека некои леви залагања се подобри за користење во борбата за власт, отколку оние строго десно ориентираните и затоа се определиле за истите. Нешто коешто е ново, конкретно, на македонската политичка сцена, е тоа што партијата Левица е првата партија која статутарно дозволува фракционерство во својата партија, коешто претставува еден исчекор напред во однос на примената на една од левичарските идеологии – социјалистичката (која всушност не е хомогена). Уште поконкретно ја отсликува токму порадикално левичарската идеологија која оваа партија се обидува да ја постави на политичката сцена во РМ.

3. Членување во партиите според статутите

Читајќи ги статутите во однос на членството исто така можеме да забележиме повторно многу сличности, речиси кај сите партии. Меѓутоа овие сличности се однесуваат на тоа кој може да биде член на партијата, пример: (ќе посочам само еден затоа што во сите статuti се речиси исти овие членови).

„Членувањето во партијата е доброволно.

Член на партијата може да биде секој полнолетен граѓанин, односно државјанин на Република Македонија, без разлика на неговото национално потекло, верска определба, пол, социјален и економски статус, кој живее или работи во или надвор од Македонија, кој не е член на друга политичка партија, а кој ќе даде изјава (пристапница) за членство во партијата и ги прифаќа програмските определби и целите и задачите содржани во овој Статут.

Партијата може да има и почесни членови.“⁴

⁴ Член 12 од Статутот на ВМРО – ДПМНЕ, чијшто пречистен текст е утврден на седница на Статутарната комисија на 20 јули 2016 г., изменет и дополнет врз основа на Статутарната одлука донесена на 5.6.2016г. од страна на Статутарната комисија и врз основа на член 3 од Одлуката на Централниот комитет на ВМРО – ДПМНЕ за изменување и дополнување на Статутот на ВМРО – ДПМНЕ на седницата одржана на 10.6.2016 г.

Нема да ги цитираме членовите од статутите на сите партии, од причина што просторот ни е многу тесен. Цитирањето на овој член кој е еден помеѓу сите слични ни укажува на тоа дека во суштина тоа значи дека критериумите на сите партии се отприлика слични, дека сите се придржуваат кон законските рамки и тоа е сосема коректно наведено. Понатаму, исклучувањето на членовите од партијата е исто така еден дел, кој е многу битен од аспект на постапката која се спроведува за реализирање на тој чекор. Нема да ги образложувам сите статuti детално во врска со ова прашање, но ќе издвојам еден член кој укажува на конкретната различност од другите статuti.

Член 16

(4) Доколку најмалку еден од членовите на основните раководни органи на ЛЕВИЦА се посомнева во вредностите и намерите на кандидат за членство или на веќе постоечки член, може да покрене „импичмент“ – дискусија со која се проблематизира неговото/нејзиното зачленување или дејствување од име на Партијата.⁵

Зошто го одбрав токму овој член? Затоа што начинот на којшто е предвидено исклучувањето, односно евентуалното исклучување или евентуалното „непримање“, на член во партијата, не наведува на постоењето на демократските идеолошки нишки. Ова значи дека уште со самото тоа што оваа партија статутарно предвидува поттикнување на дебата што е стриктно наведено уште во самиот почеток на статутот, нејзините вредности се засноваат на демократските идеолошки темели, покрај другите (да не го исклучиме развивањето на еднаквоста по сите основи, социјалната правда итн.)

4. Органи и организационата поставеност предвидени со статутите на партиите

Ова е еден дел кој е многу важен, можеби и најбитен за создавање на колку што е можно попрецизна слика за тоа во кој смер не упатува статутот на партијата. Ова го велам затоа што во најголем дел во зависност од тоа како статутарно се поставени органите на партијата и каков е нивниот меѓусебен однос, кој колкави овластувања има, кој со кого комуницира, кој кого избира, кој кого разрешува итн., така и се позиционираат на лево или на десно на линијата на идеологиите. Само накратко ќе се задржиме на секој статут посебно, да го споменеме она коешто е највоочливо, со оглед на малата просторна рамка.

4.1. Органи и организациона поставеност на ВМРО – ДПМНЕ

„Органи на партијата се:

- Конгрес,
- Претседател,
- Централен комитет,
- Извршен комитет,
- Статутарна комисија,
- Надзорна комисија за финансиско – материјално работење и
- Конвенција за избор на кандидат на ВМРО – ДПМНЕ за Претседател на Република Македонија.⁶

⁵ Член 16, точка 4, од статутот на Левица, донесен на 6.2.2016 година, Скопје.

⁶ Член 17 од Статутот на ВМРО – ДПМНЕ, чијшто пречистен текст е утврден на седница на Статутарната комисија на 20 јули 2016 г., изменет и дополнет врз основа на Статутарната одлука донесена на 5.6.2016

Ова се органите покрај месните организации, униите и асоцијациите кои постојат како органи на партијата, меѓутоа ќе се задржиме само на дел од овие наведените. Конгресот според статутот е највисокиот орган на партијата, којшто се одржува редовно на секои 4 години и вонредно кога за тоа ќе одлучи Централниот комитет. Овој орган има свои задачи меѓу кои е и изборот за претседател на партијата. Оваа задача е интересно да се издвои поради фактот што: за одржување на конгресот одлучува Централниот комитет, а претседател на Централниот комитет е истиот тој претседател на партијата. Уште повеќе претседателот има слобода која му ја дава статутот да донесува политички и други одлуки во име на партијата.

Ваквата поставеност на овие три органи не наведува на фактот дека претседателот – односно лидерот на партијата зазема едно од централните места како раководен и одлучувачки орган во партијата. Односно уште еднаш не насочува на тоа дека постои централистичка поставеност и хиерархиско спроведување на одлуките од горе надолу, што е типична одлика на конзервативизмот.

4.2. Органи и организациона поставеност на СДСМ

„Органи на СДСМ се:

- Конгрес,
- Централен одбор,
- Претседател,
- Заменик претседател и
- Надзорен одбор“⁷

Можеме да забележиме дека овде се помалку органи од претходната партија. Јас би го навела истиот пример како и за претходната партија. Имено во член 31, точка точка 2 за претседателот се вели дека „раководи со СДСМ меѓу седниците на неговите органи“⁸. Ова значи дека претседателот на СДСМ буквално раководи со целата партија и ја има апсолутната моќ во свои раце за раководење и носење некои одлуки, кога нема некакви седници на органите на партијата. Ова е највоочлив пример на прекрстувањето на левите со десните идеологии. Тоа значи дека иако СДСМ како партија се лево ориентиран кон социјалистичките идеи, сепак нивниот статут упатува на лидер кој има на моменти апсолутна моќ на раководење со целата партија, што нè упатува токму на спротивната страна, односно на конзервативната десна страна, на линијата на идеологиите. За мала споредба со претходната партија, можеме да забележиме дека овде централистичката улога на претседателот е исто толку нагласена како и во претходната партија која се декларира како демохристијанска, спротивно на оваа социјалдемократска.

г. од страна на Статутарната комисија и врз основа на член 3 од Одлуката на Централниот комитет на ВМРО – ДПМНЕ за изменување и дополнување на Статутот на ВМРО – ДПМНЕ на седницата одржана на 10.6.2016 г.

⁷ Член 23 од Статутот на СДСМ, јуни 2013 година.

⁸ Види член 31 од Статутот на СДСМ, јуни 2013 година.

4.3. Ограни и организациона поставеност на ОМ

„Органи на Партијата се:

- а) Конгрес,
- б) Претседател,
- в) Централно собрание,
- г) Претседателски одбор,
- д) Претседателство,
- ѓ) Статутарна комисија,
- е) Комисија за надзор над материјално-финансиското работење и
- ж) Политички совет“.⁹

Повторно ќе видиме каква е улогата на лидерот и во оваа партија. На прв поглед, кога ќе ги видиме таксативно набројаните органи на партијата забележуваме орган кој не го сретнавме во првите две. Тоа е **Претседателството**. Меѓутоа, Претседателството не е орган во оваа партија кој самостојно носи одлуки, туку читајќи го текстот на статутот ќе забележиме дека за избор на членовите на овој орган донесува одлука претседателот на партијата, а воедно тој е претседател и на Претседателството. Понатаму исто така се вели дека овој орган делува во насока на задачите и одлуките кои ги донесуваат Централното собрание и Претседателот на партијата. Со оглед на идеолошката матрица на оваа партија, која е свртена кон десните конзервативни идеи, со сигурност можеме да заклучиме дека улогата на претседателот е токму така и поставена, централистички, односно највисоко на хиерархиската скала.

4.4. Органи и организациона поставеност на ЛЕВИЦА

„(1)Партиската организациска структура на ЛЕВИЦА ја сочинуваат:

- А) Основните раководни органи – Пленум, Централен комитет, Президиум и Трибунал;
- Б) Помошните партиски органи – Програмски сектори и Локални ограноци и
- В) Нераководни работни тела.“¹⁰

Затоа што веќе започнавме само со раководните органи така и ќе завршиме. Различното во овој статут е тоа што не постои орган кој е претставен само од една личност, односно не постои единствен претседател. Таков политичко – егзекутивен (извршен) орган е Президиумот. Овој орган е составен од 7 до 11 члена кои можат да бидат отповикани во било кое време со апсолутно мнозинство. Понатаму претседавачот на овој орган се менува со принципот на ротација, што значи дека нема еден претседавач туку ротирајќи, тој добива само техничко – записничарска улога, за време на самото одржување на седницата на Президиумот.¹¹ Ова е факт кој ги потврдува залаганата и целите на почетокот на статутот за демократските вредности, рамноправноста, активното учествување на поединците во процесите на одлучување. Имено ваквиот не строго централистички модел, односно неконцентрирање на моќта во рацете на една личност, упатува директно на левичарските, либерални идеи.

⁹ Член 22 од Стутот на Обединети за Македонија, донесен на седница на конгресот 2.5.2010 година, Струмица.

¹⁰ Член 19 од статутот на Левица, донесен на 6.2.2016 година, Скопје.

¹¹ Види повеќе во IV дел од статутот точка III. Президиум, од Статутот на Левица, донесен на 6.2.2106 година, Скопје.

ЗАКЛУЧОК

Мораме да заклучиме дека ова е премногу краток простор за оваа широка тема која опфаќа и многу други сегменти, кои овде физички е невозможно да бидат вметнати. Најверојатно доколку би сакала да ги објаснам сите аспекти и сите делови поединечно од статутите на сите овие партии би ми требало простор колку за една магистерска теза. Но, се надевам дека барем дадовме некоја насока и правец кој нè упатува, иако од не толку блиску кон нештата за кои се залагаат овие партии, чии идеи се преточени низ членовите на нивните статuti. Имајќи ја предвид просторната рамка се задржав само на она кое за мене е највоочливо и од кое можеме да добиеме каква таква слика за она на која страна се движат отприлика дел од партиите во Р. Македонија.

Со оглед на погоре наведеното бои можеле да донесеме еден заклучок (кој воопшто не би сакала да звучи како генерализација), дека во Р. Македонија во поглед на претседателите на партиите има некаков „премолчан“ договор тоа да бидат строго единствени, централистичко поставени лидери, кои на моменти имаат апсолутна моќ во управувањето со целата партија и има одврзани раце да носи одлуки во име буквално на секој член од партијата. Реков договор, а не консензус бидејќи една од партиите ни покажува нешто кое е сосема спротивно на овој заклучок со тоа што наместо претседател има Президиум којшто брои од 7 до 11 члена, а тоа е партијата ЛЕВИЦА. Се надевам дека во некој иден период ќе имам можност за подетална обработка на оваа тема затоа што, навистина е интересно да се види која од неколкуте партии каде би можеле поконкретно да ја сместиме.

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Иванов Ѓ. и Шкариќ С.(2010), Политички теории – Антика, Култура – Скопје;
Климовски С. и Каракамишева Т.(2006), Политички партии и интересни групи, Правен факултет „Јустинијан Први“ – Штип;
Статутот на ВМРО – ДПМНЕ, чијшто пречистен текст е утврден на седница на Статутарната комисија на 20 јули 2016г., изменет и дополнет врз основа на Статутарната одлука донесена на 5.6.2016г. од страна на Статутарната комисија и врз основа на член 3 од Одлуката на Централниот комитет на ВМРО – ДПМНЕ за изменување и дополнување на Статутот на ВМРО – ДПМНЕ на седницата одржана на 10.6.2016г.;
Стутот на Обединети за Македонија, донесен на седница на конгресот 2.5.2010 година, Струмица;
Статутот на СДСМ, јуни 2013 година;
Статутот на Левица, донесен на 6.2.2016 година, Скопје.